

**Kroniek nr 41: van "Innemend Italië" op 781 ex.
Mijmeringen, bedenkingen, mededelingen, schrijfsels...**

VENOSA, WAAR DE DRAAK VAN DE HEUVEL IS AFGEDAALD.

Vorige week, op 8 december herdachten we de Romeinse dichter Horatius. In het jaar 65 voor Christus werd hij geboren in Venusia, het huidige Venosa (Basilicata). Het vormt een aanleiding om ook eens op visite te gaan in zijn geboortestad die nogal vaak stiefmoederlijk behandeld wordt door de toeristen. Dat is jammer want het stadje heeft toch een aantal troeven om de bezoekers te boeien.

We beginnen onze wandeling aan de versterking die eertijds het meest westelijke punt van het middeleeuwse Venosa was. Het kasteel in zijn huidige vorm dateert grotendeels uit de 15de eeuw, is vierkant van vorm en op elke hoek troont een ronde toren. Daarrond ligt dan een brede, diepe gracht. In die zin verschilt hij niet zo veel van de vele versterkingen in Zuid-Italië. Het kasteel huisvest vandaag een interessant regionaal museum.

Tegenover de ingang ervan ligt de Piazza Umberto, een levendig plaatsje met voldoende ruimte onder de galerijen om er van een gezellig terrasje te genieten. Als je dan nog, zoals wij, het geluk hebt om in de vroege avond getraakteerd te worden op een processie ter ere van Sint-Antonius kan de avond niet meer stuk. Elke parochie droeg vol overgave het beeld van de eigen patroonheilige trots met zich mee. Volksdevotie is in Italië nooit ver weg.

DE STAD VAN HORATIUS

Maar we zijn hier aanbeland door de dichter Quintus Horatius Flaccus. Toen Venosa opgenomen werd op het traject van de Via Appia kende het een hoge bloei. Die verdween echter al even vlug doordat de vernieuwde Via Appia Traiana een andere route nam om ten slotte in Brindisi te eindigen. Even fluks wisselde Horatius zijn geboortestad voor Rome waar hij een van de meest boeiende periodes uit de geschiedenis meemaakte. Julius Caesar was net vermoord en onder Augustus werd de stap naar het keizerrijk genomen. Horatius profiteerde ten volle van de grote steun die toen aan alle vormen van kunst werden toegekend.

Zijn (vermoedelijke) geboortehuis ligt in een zijstraatje van de Corso Vittorio Emanuele, de weg die vanaf het kasteel dwars door de middeleeuwse wijk naar de archeologische site leidt. Deze wijk werd volledig op de vroegere Romeinse bewoning opgetrokken. Nogal wat elementen van die Romeinse gebouwen zijn trouwens te ontdekken in de huidige gevels. Ook in de kathedraal zijn die duidelijk te zien. Langs de Corso liggen eveneens de belangrijkste paleizen uit latere periodes.

GEÏSOLEERDE ARENA

Mozaïek in de vroegere thermen (foto wikipedia)*

Het oorspronkelijke amfitheater

Van het Romeinse Venusia zijn nog een aantal restanten te bezichtigen ten oosten van de huidige stadskern in de richting van de begraafplaats. Zoals zo dikwijls loopt de moderne weg dwars door de Romeinse site omdat deze het traject volgt van de heirweg tweeduizend jaar terug. Daardoor wordt het amfitheater vaak gescheiden van de overige archeologische resten. De arena lag nu eenmaal iets van de stadskern verwijderd, zoals gebruikelijk. De schaarse restanten van dit stadion zijn niet meer te betreden, maar ook dit hebben we reeds meermaals meegemaakt. Een frustratie voor *arena-hunters*. De noodzakelijke foto's worden dan maar genomen vanuit het nabijgelegen graanveld.

Wat wel te bezoeken valt ligt allemaal rechts van de weg en bestaat uit twee delen. Eerst komt de Romeinse site aan de beurt. Naast enkele straten en de funderingen van enkele huizen wordt de aandacht getrokken door de thermen. Hier valt voornamelijk de mozaïek op die indertijd de bodem van het *frigidarium* sierde. Prachtige zeedieren wemelen door de golven.

Vanaf de 3de eeuw was er ook een belangrijke Hebreeuwse vertegenwoordiging in Venosa. Deze bezat onder andere het monopolie op de handel in graan en textiel. Van hun aanwezigheid getuigen nog enkele catacomben, verder buiten de stad langs dezelfde Strada Ofantina (SP18). Deze zijn deels verwoest door grondverzakking en zijn alleen te bezoeken na afspraak (0972/36095).

CHIESA INCOMPIUTA

De hoofdmoot van het archeologisch park bestaat uit de Abbazia della Trinità (de Drievuldigheid) en de ruïne van de abdijkerk die nooit werd afgevoerd. Beide gebouwen gebruikten veelvuldig het bouw materiaal dat in de onmiddellijke omgeving in overvloed te vinden was. Op die manier werd onder andere het amfiteater vakkundig afgebroken om de stenen aan de overzijde van de weg

een nieuw leven te gunnen. Zo bij voorbeeld komen de leeuwen die de ingang van de Trinità flankeren rechtstreeks van de overkant. Trouwens, hun twee soortgenoten aan de toegangspoort van het kasteel komen ook hier vandaan. Grazie Mille.

De oude kerk biedt een sobere maar evenwichtige indruk en werd recent totaal gerestaureerd. Ze is opgetrokken op een Romeinse tempel en recente opgravingen hebben meerdere Romeinse sporen aan de oppervlakte gebracht. Ook de crypte is meer dan een bezoek waard. De nieuwe kerk daarentegen heeft nooit haar voltooiing gekend. Normaal gezien moest de oude kerk geïntegreerd worden in een nieuw en groot abdijcomplex dat aan meer dan honderd monniken een thuisbasis moest geven.

Abdij van de Drievuldigheid

La Chiesa incompiuta

DE MYTHOLOGISCHE BASILISK

Misschien vraagt de lezer zich af waar die draak uit de titel gebleven is. Daarvoor verwijzen we naar het wapenschild van de stad. Dit bestaat uit een gouden veld waarop een groene basilisk prijkt. Dit mythologisch dier is een soort van gevleugeld reptiel dat diverse vormen kan aannemen. Nu draagt de machtige buur Melfi precies hetzelfde wapen. Alleen staat hun basilisk stevig op een berg. Melfi ligt dan ook op een serieuze hoogte, gedomineerd door een kasteel. Maar in Venosa ontbreekt die berg. Vandaar.

***Behalve anders aangeduid zijn alle foto's eigen materiaal**

Marc Vandenbon

Auteur van "Innemend Italië"

marc.vandenbon@telenet.be

www.innemenditalie.be

Avondvullende voordrachten:

- Rome, andere paden
- Innemend Italië

Info op aanvraag

